

ประโยค ป.ธ.๑
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

๑. สิ่งใดย่อมเกิดขึ้น เพราะอาศัยอนเสณกรรมมีเวชกรรมที่ทำแก่คนที่ทรงห้าม เป็นต้น สิ่งนั้นทั้งหมดเป็นอกัปปิยะทั้งนั้น ๑ เพราะเหตุนั้น ในอรรถกถาปฐมปวารณาสิกขาบท พระอรรถกถาจารย์จึงกล่าวไว้ว่า อกัปปิยะโทษะที่บังเกิดจากกุลทุสนกรรม เวชกรรม การอวดอุตริมนุสสรธรรม และอกัปปิยะวัตตุมิรุปิยะอันภิกษุยินดีเป็นต้น คือที่เกิดขึ้นเพราะอนเสนา อันพระพุทธรเจ้าทรงรังเกียจ ดังนี้ ๑

ก็ กรรมของภิกษุผู้เป็นทูตของพวกคฤหัสถ์ ฟังทราบโดยพิสดาร ในอรรถกถากุลทุสสิกขาบท ๑ ส่วนความย่อในมังคลัตถที่ป็นนี้ มีดังต่อไปนี้ ภิกษุรับกิติ บอ กิติ ซึ่งสาส์นของบุคคล ๔ จำพวกเหล่านี้ คือ สหธรรมิก ๕ ปิณฑุปลาส ๑ ไวยาวัจกร ของตน ๑ มารดา ๑ บิดา ๑ สมควรอยู่ ๑ ส่วนของคนเหล่านี้ เฉพาะ สาส์นที่เป็นกัปปิยะเท่านั้น จึงสมควร ๑ เพราะฉะนั้น ภิกษุไม่ควรทำความรังเกียจใน สาส์นทั้งหลายเช่นนี้ว่า ท่านทั้งหลายจงถวายบังคมพระบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า ตามคำของข้าพเจ้า ดังนี้กิติ ท่านทั้งหลายจงไหว้พระเจดีย์ พระปฏิมา ต้นโพธิ์ พระสังฆเถระ ดังนี้กิติ ท่านทั้งหลาย จงทำการบูชาด้วยของหอมและดอกไม้ที่พระเจดีย์ ดังนี้กิติ ท่านทั้งหลายจงเผด็จภิกษุทั้งหลายให้ประทุมกัน พวกข้าพเจ้า จักถวายทาน จักฟังธรรม ดังนี้กิติ ๑ เพราะสาส์นเหล่านี้ เป็นสาส์นที่เป็นกัปปิยะ ไม่เกี่ยวข้อง ด้วยกรรมของคฤหัสถ์ ๑ ก็ ภิกษุใด รับสาส์นอื่นจากสาส์นที่เป็นกัปปิยะของบุคคล เหล่าอื่น เดินไป ภิกษุนั้นเป็นอาบัติทุกกฏทุกอย่างก้าว ภิกษุนั้น แม้บริโศคโทษะที่ อาศัยกรรมนั้นได้มา ก็เป็นอาบัติทุกกฏทุกคำกลืน ความจริง ปัจจัยที่เกิดขึ้นเพราะ กุลทุสนกรรม ย่อมไม่ควรแก่สหธรรมิกทั้ง ๕ ย่อมเป็นเช่นกับปัจจัยที่เกิดขึ้น เพราะ อวดอุตริมนุสสรธรรมที่ไม่มีจริง และการแลกเปลี่ยนด้วยรูปิยะนั้นแล ๑ ก็ ภิกษุใด บริโศคปัจจัย ที่เกิดขึ้นเพราะอนเสณกรรม ทูตกรรม และเวชกรรมเป็นต้น อาชีวะ ของภิกษุนั้น ชื่อว่า ไม่บริสุทธิ์ ๑ เพราะฉะนั้น ภิกษุเมื่อจะสั่งเสพปัจจัย เฉพาะที่มี ความเกิดขึ้นบริสุทธิ์เท่านั้น ฟังจดเว้นปัจจัยที่มีความเกิดขึ้นไม่บริสุทธิ์ ตูจหลักเว้นอสรพิษ

ฉะนั้น ๑

๒. อรรถกถาอัฐสาลินี สัมมาทิฏฐิสูตฺร และสังคีตีสูตฺรว่า ปาณาติบาต ชื่อว่า มีสังขารเป็นอารมณ์ เพราะมีชีวิตินทรีย์เป็นอารมณ์ อทินนาทาน มีสัตว์เป็นอารมณ์ หรือมีสังขารเป็นอารมณ์ มิจฉาจาร มีสังขารเป็นอารมณ์ ด้วยอำนาจแห่งโภจฐัพพารมณฺ์ อาจารย์พวกหนึ่ง กล่าวว่า มีสัตว์เป็นอารมณ์ ดั่งนี้ก็มี มุสาวาท มีสัตว์เป็นอารมณ์หรือมีสังขารเป็นอารมณ์ ปิสฺสนวาจาก็เหมือนกัน ฆรฺรสุวาจา มีเฉพาะสัตว์เป็นอารมณ์ สัมผัสปปลาป มีสัตว์เป็นอารมณ์หรือมีสังขารเป็นอารมณ์ ด้วยอำนาจ รูปารมณฺ์ ที่ได้เห็น สัททารมณฺ์ที่ได้ยิน คันธารมณฺ์ รสอารมณฺ์ โภจฐัพพารมณฺ์ที่ได้รู้ ธรรมารมณฺ์ ที่รู้แจ้ง อภิชฌาก็เหมือนกัน พยาบาท มีเฉพาะสัตว์เป็นอารมณ์ มิจฉาทิฏฐิ มีสังขารเป็นอารมณ์ ด้วยอำนาจธรรมที่เป็นไปในไตรภูมิ หรือมีสัตว์เป็นอารมณ์ด้วยอำนาจ บัญญัติธรรม ดั่งนี้ ๑

——
ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๓
แปล ไทยเป็นมคธ
พ.ศ. ๒๕๔๘

๑. ยี่ ปฏิภคิตตเวชชกมมมาทิกัง นิสสาย อุปปชชติ สทพพนต์ อกปเปียมเมว ฯ เตน
ปจมปวารณาสิกขาปทวณณนํยํ กุสทุสนเวชชกมมมอุตตริมนุสสรณมาโรจนสาทิตฺรปิยาทีหิ
นิพพตตํ พุทฺธปฺปฏิภคิตฺตํ อเนสนนํยํ อุปปนฺนํ อกปเปียมโกชนนติ วุตตํ ฯ

คิหิํ พุตทกมมณฺตุ กุสทุสกลิกขาปทวณณนํยํ วิตถารโต เวทิตพฺพํ ฯ อยมฺปนเนตถ
สงฺเขโป ปถจ สหรมมิกา ปณฺทปฺปลาโส อตฺตโน เวยยาวจจกโร มาตาปิตโร จาติ อิมสํ
นนวนํ สานนํ สมปฺปฏิภคิตฺตุมปิ อารโจะตฺตุมปิ วฏฺฐติ ฯ อถฺยเณสนนฺตุ กปเปียมสาสนเมว วฏฺฐติ ฯ
ตฺตุมมา มม วจเนน ภควโต ปาทะ วุทถาติ วา เจตียํ ปฏิมํ โพธิํ สงฺฆตฺตเณรํ วุทถาติ วา
เจตียะ คนฺธปฺปฺผุชํ กโรธาติ วา ภิกขุ สนฺนิปาเตถ ทานํ ทสฺสาม ธรรมํ โสสฺสามาติ วา
อิทิสเสสุ สาสเนสุ กุกกจฺจํ น กาทพฺพํ ฯ กปเปียมสาสนานิ เหตุานิ น คิหิกมมปฺปฏิสยฺยตฺตานิ ฯ
โย ปนฺณเณสํ กปเปียมสาสนโต อถฺยลํ คเหตุวา คจฺจติ ปเท ปเท ทุกกภูํ ตสฺส ตํ กมฺมํ
นิสสาย สทฺธโกชนํ ภูถฺยโตปิ อชฺโฆหาเร อชฺโฆหาเร ทุกกภูํ ฯ กุสทุสกกมฺเมน หิ
อุปปนฺนปจฺจยา ปถจนฺนํ สหรมมิگانํ น กปฺปนติ อฏฺฐาโรจนรูปิยสํโฆหาเรหิ
อุปปนฺนปจฺจยสทิสาว โหนฺติตฺติ ฯ โย หิ พุตทกมมเวชชกมมมาทิกัง อุปปนฺนปจฺจยํ ปริภุชติ
ตสฺส อาชีโว อปริสฺสุทฺธํ ฯ ตฺตุมมา ภิกขุณา ปริสฺสุทฺธปฺปาเทเยว ปจฺจเย ปฏฺฐิเสวมาเนน
อปริสฺสุทฺธปฺปาทา อาสีวิสา วิย ปริวชฺเชตพฺพา ฯ

(มังคัลลคทที่ปนี วินัย หน้า ๑๖๑-๑๖๒ ข้อ ๑๘๑-๑๘๒)

๒. ปาณาติปาโต ชีวิตินุทริยารมฺมณโต สงฺขารารมฺมโณ โหติ อทินฺนาทานํ
สตฺตารมฺมณํ วา สงฺขารารมฺมณํ วา มิจฺจจาโร โฝฏฺฐพฺพวเสน สงฺขารารมฺมโณ
สตฺตารมฺมโณติปิ เอเก ฯ มุสฺสาวาโท สตฺตารมฺมโณ วา สงฺขารารมฺมโณ วา ตถา ปิสฺสูววาจา
ผรุสฺวาจา สตฺตารมฺมณาว สมฺผปฺปลาโป ทิฏฺฐสฺสตุตฺตมฺตวิถฺยวาทวเสน สตฺตารมฺมโณ วา
สงฺขารารมฺมโณ วา ตถา อภิกฺขมา พยาปาโท สตฺตารมฺมโณ ว มิจฺจาทิฏฺฐิ เตภูมิกมฺมวเสน
สงฺขารารมฺมณา วา ปถฺยตฺตวิถฺยวาทวเสน สตฺตารมฺมณา วาติ อฏฺฐสาธินิสมฺมาทิจฺฉิตฺตสฺสคฺคิ-
สฺสจฺจวณฺณา ฯ

(มังคัลลคทที่ปนี วินัยกถา หน้า ๒๒๖-๒๓๐ ข้อ ๒๔๓)